

پاسخ نامزدهای ریاست جمهوری به پرسش اساسی

هشت کاندیدای یازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری بعد از ظهر دیروز در يك مناظره تلویزیونی مشترك در شبکه اول سیما، به هشت سؤال مجري برنامه پاسخ دادند و سپس جواب هاي يکدیگر را نقد کردند.

در نخستین مناظره تلویزیونی ارائه شد

پاسخ نامزدهای ریاست جمهوری به پرسش اساسی

هشت کاندیدای یازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری بعد از ظهر دیروز در يك مناظره تلویزیونی مشترك در شبکه اول سیما، به هشت سؤال مجري برنامه پاسخ دادند و سپس جواب هاي يکدیگر را نقد کردند.

سؤال نخست: #171؛ مشکل اشتغال را چگونه و تا چه اندازه و در چه مدتی در دولت خود مهار خواهید کرد؟

به گزارش ایسنا، سید محمد غرضی به این پرسش که #171؛ مشکل اشتغال را چگونه و تا چه اندازه و در چه مدتی در دولت خود مهار خواهید کرد؟ پاسخ داد و هفت نامزد دیگر، هر کدام ظرف یک دقیقه و نیم، صحبت های وی را نقد کردند.

غرضی: ما در 100 سال گذشته تولید نداشته ایم و اشتغال وقتی سامان می یابد که تولید سامان یابد. تولید هم وقتی سامان می یابد که هزینه پول به سمت نزولی شدن برود در غیر این صورت اشتغال مصنوعی است و بعد از این که ما توانستیم محکم جلو تورم بایستیم، اشتغال ایجاد می شود.

قالیباف: واقعیت این است که باید به موضوع به گونه ای نگاه شود که زمینه های اشتغال در برنامه های کوتاه مدت و میان مدت فراهم شود. تامین منابع مالی، جلوگیری از کاهش وضع تورم به ویژه در شرایط فعلی در کارخانه ها در واقع کارهایی است که در کوتاه مدت می توان آنها را در اولویت قرار داد و در راستای یک برنامه میان مدت آنها را به انجام رساند.

حداد عادل: تورم در اشتغال تاثیر بسیار زیادی دارد و در کشور مسائلی وجود دارد که باید به این نکات توجه کنیم از جمله این که بازار کار متولی ندارد یعنی وزارت کار می گوید که من مسئول اشتغال نیستم و فقط مسئول حل و فصل روابط کارگر و کارفرما هستم. تعدادی از کارگاه ها و کارخانه ها وجود دارند که تعطیل شده اند و باید با حمایت از آنها و استمهال دیون دولت کمک کرد که این کارخانه ها احیا شود.

ولایتی: سیاست دولت ها چه در قبل و چه بعد از انقلاب بیش از این که تولید محور باشد توزیع محور بوده است و اگر تولید مردمی شود همان طور که بر اساس تفسیر اصل 44 قانون اساسی که توسط مقام معظم رهبری نهایی و ابلاغ شد و مجلس هم برای آن قانونی را وضع کرد، به جز معدودی از صنایع بالادستی و اساسی مانند صنعت نفت، باید در تشخیص مصلحت نظام به عنوان واحدهایی که امکان واگذاری وجود دارد این واگذاری ها انجام شود، آن هم نه این که دولت به دولت باشد بلکه دولت به ملت باشد.

رضایی: بیکاری و تورم دو موضوع جدا از هم هستند که بعضا ضد هم عمل می کنند. در این مورد منحنی فیلیپس را در اقتصاد داریم که گرچه ممکن است تناسب هایی ضعیف بین بیکاری و تورم برقرار شود، ولی دو موضوع جدا از هم هستند. برای اشتغال باید دو عنصر شاغل و شغل وجود داشته باشد. شغل را کارآفرین درست می کند و شاغل هم کسانی هستند که توانایی انجام کار را داشته باشند.

جليلي: امروز بيکاري از مهمترين موضوعات کشور است. ما مزيت‌هاي نسبي در نفت و گاز، فن‌آوري اطلاعات و فولاد داريم که اگر به آنها توجه شود، مي‌توان اقدام هاي قوي و موثري در اشتغال انجام داد. اشتغال بايد در توليد باشد و اين توليد مبتني بر رقابت و کيفيت بيشتر باشد. در صنايع دستي هم مزيت‌هايي داريم که مي‌توانند شغل ايجاد کنند.

عارف: ما حداقل به یک ميليون فرصت شغلي نياز داريم که براي اين که اين اتفاق بيفتد به ثبات اقتصادي نياز داريم که مهمترين کار احياي سازمان مديريت است. رتبه ما در کسب و کار متاسفانه رتبه 45 در دنياست. مشکل فضاي کسب و کار نيازمند به طرح هاي ويژه‌اي دارد.

روحاني: اشتغال و پايين آوردن نرخ بيکاري مهمترين دغدغه مردم است. وقتي در جامعه ايراني بيش از 3 ميليون نفر بيکار وجود دارد و بيش از 800 هزار نفر نيروي متخصص فارغ‌التحصيل آماده کار است ولي کار و شغلي ندارند نشان مي‌دهد اين مهمترين موضوع است. راه حل اين مساله بهبود شرايط محيط کسب و کار است که متاسفانه قانون بهبود مستمر فضاي کسب و کار در مجلس شوراي اسلامي تصويب شد، اما آيين‌نامه‌هاي اجرايي آن تصويب نشد.

دفاع غرضي: در توليد رقابت خارجي را به حساب نياوريد. توليد رقابت جهاني دارد. در تمام دنيا هزينه پول براي توليد حدود یک درصد است، اما در ايران اين مقدار بيش از تورم است و هزينه پول 25 درصد و تورم 20 درصد است. بنابراين هيچ سرمايه‌اي براي توليد باقي نمي‌ماند.

سؤال دوم: نگاه و برنامه شما براي نظام تصميم‌گيري کشور و تعامل با ساير قوا و نهادهاي نظارتي کشور چيست؟

محمدرضا عارف به اين پرسش که نگاه و برنامه شما براي نظام تصميم‌گيري کشور و تعامل با ساير قوا و نهادهاي نظارتي کشور چيست؟ پاسخ داد و هفت نامزد ديگر صحبت‌هاي وي را نقد کردند.

عارف: مهم‌ترين مسايل اقتصادي، حاکميت يکپارچه یک جريان سياسي بر اقتصاد کشور در طول هشت سال گذشته بوده و کنار گذاشتن ساير جريان‌ها از اين عرصه بوده است. يکي ديگر از عوامل اين موضوع حضور برخي از نظاميان و شرکت‌هاي وابسته به نهادهاي نظامي در امور اقتصادي بوده است و اين امر موجب شده که فضا براي مشارکت بخش‌هاي خصوصي تنگ‌تر شود و ما شاهد کمترين مشارکت بخش خصوصي در امور اقتصادي بوده‌ايم. بايد نگاه خرد جمعي در کشور حاکم شود و بپذيريم که یک جريان سياسي نمي‌تواند کشور را اداره کند.

روحاني: مهمترين مساله اين است که از نگاه فردمحوري و استبداد راي فاصله بگيريم و از متخصصان بخش‌هاي خصوصي هم استفاده کنيم. نبايد بگذاريم که صاحب‌نظران منزوي شوند. سازمان مديريت و برنامه‌ريزي بايد احيا شود. دولت بايد به صورت فراجناحي اداره شود، جناح واحد به اين معناست که نيمي از نيروهاي متخصص را کنار بگذاريم که در اين صورت کشور ضرر بزرگي را متحمل خواهد شد. بايد آزادي بيان و امکان نقد آزاد وجود داشته باشد.

ولايتي: ما بايد از نيروهاي متخصص استفاده کنيم که دولت از وجود آنها محروم نماند، اما نيروهاي مختلف بايد وجه مشترکي داشته باشند و آن اعتقاد به نظام، قانون اساسي و ولايت فقيه در قول و فعل است. بنا بر نظريه مونتسکيو، قوه مجريه، قوه قضاييه و قوه مقننه از هم تفکيک شدند و اين در تمام دنيا وجود دارد.

رضايي: معيار من براي به کارگيري نيروهاي توانمند، کارآمدي و قبول داشتن نظام است. نمي‌شود وقت ملت بزرگ ايران را گرفت.

کاش با توجه به اینکه مساله اقتصاد مهمترین مساله است، اقتصاددانان هم در این جلسه بودند تا به نتیجه درست و صحیحی بتوان رسید.

جلیلی: ما وقتی می‌توانیم تصمیم صحیح اقتصادی داشته باشیم که این تصمیم مبتنی بر گفتمان نظام و انقلاب باشد زیرا باور مردم این است که با این گفتمان به پیشرفت می‌رسیم. ما 75 میلیون جمعیت داریم و در تصمیم‌گیری‌ها مردم، کارشناسان و دولتی‌ها دخیل هستند. مثلاً در موضوع کشاورزی می‌توان از مردم سؤال کرد که چه نکاتی دارند، بعد کارشناسان و بعد دولتی‌ها به این سؤال پاسخ دهند.

حدادعادل: من موافقم که کشور نباید از نیروهای کارشناس و خدوم با آمدن هر دولتی خالی شود ولی اگر به فرض در دوران اصولگرایان چنین اتفاقی افتاده است، در دوران اصلاح‌طلبان هم چنین اتفاقی رخ داد. بنده اگر اداره کشور را برعهده گرفتم سعی می‌کنم که گرایش‌های سیاسی را از نیروهای کارشناس و متخصص جدا کنم.

قالیباف: وقتی قرار است اقتصاد را حل کنیم، چه کار به کار سیاست‌زدگی داریم؟ اگر سیاست‌زدگی اینگونه شود، دیگر باید اقتصاد را رها کنیم. این که بگوییم اصولگرایان و اصلاح‌طلبان چه کار کرده‌اند، این موضوع سبب اختلاف می‌شود در حالی که دغدغه مردم چیز دیگری است.

غرضی: من متولد 1320 هستم و نسل من در این کشور سه کار انجام داده، انقلاب کرده، جنگیده و سازندگی کرده است و 98 درصد آرای ملت را جمع کرده است. لذا فروکاستن اهداف جمهوری اسلامی ایران ظلم به انقلاب است. این دولت‌ها 1200 میلیارد ریال درآمد داشته‌اند و بدهکاری نیز دارند و این که بخواهیم سهم جمهوری اسلامی ایران را برای اهدافش کاهش دهیم، نقض حاکمیت است، زیرا حاکمیت ایجاب می‌کند تا مردم را در مدار انقلاب نگاه داریم تا مادامی که می‌خواهیم کشور را به گروه‌های سیاسی تقسیم کنیم، این کار خلاف انقلاب و شأن رهبری است.

دفاع عارف: آقای قالیباف بحث سیاست را مطرح کردند. مگر می‌شود بدون توسعه سیاسی به توسعه اقتصادی رسید؟ ما معتقد به توسعه موازی هستیم و اعتقاد داریم باید توسعه سیاسی و توسعه اقتصادی همزمان با هم پیشرفت کند.

آقای جلیلی بحث اشکالات مبانی برنامه چهارم را مطرح کردند؛ اگر این طرح اشکال داشت، چرا مجلس چهارم آن را تصویب کرد و چرا ایرادات آن را اصلاح نکرد؟

آقای رضایی بحث دولت اصلاح‌طلب را مطرح کردند؛ مگر من گفتم اصلاح‌طلبان هیچ ایراد و اشکالی نداشتند؟ همه دولت‌ها اشکال داشتند. بحث تعامل من با مجلس اصولگرا مطرح شد؛ بهترین رابطه را دولت خاتمی با مجلس پنجم که مجلسی اصولگرا بود، داشت و بیشترین آرا را وزرای آقای خاتمی از این مجلس آوردند. ما یک کمیته هماهنگی با مجلس تشکیل داده بودیم نه این که دعوای رئیس دو قوه را در صحن علنی مجلس مطرح کنیم و اختلافات آنان را به میان مردم بیاوریم، کمیته‌ای تشکیل شده بود و مسائل را حل می‌کردیم به اعتقاد من همین نگاه باید دنبال شود و کشور اداره شود.

آقای ولایتی هم بحث مهمی را مطرح کردند و بنای ما بر این است که هر مسئول در هر سطحی باید وفاداری خود را به نظام و ارزش‌ها به اثبات رسانده باشد ما هیچ چالشی روی این مساله نداریم.

سؤال سو م: برنامه دولت شما برای تامین مسکن و مهار قیمت آن چیست؟

محسن رضایی به این پرسش که «؛برنامه دولت شما برای تامین مسکن و مهار قیمت آن چیست؟«؛ پاسخ داد و هفت نامزد دیگر، صحبت‌های وی را نقد کردند.

رضایی: معتقدم در اداره یک کشور باید کار را به مردم بسپاریم، اکنون مردم در اقتصاد حضور ندارند، در مسکن و بسیاری دیگر از کارهای دیگر نیستند، مسکن مهر بحث خوبی بود. البته نواقصی نیز داشت. این گونه نباشد که با پول‌های بدون پشتوانه صورت بگیرد. ما باید مسکن را از حالت دارایی به نوعی سرمایه‌گذاری تبدیل کنیم تا تورم آن را بگیریم و وام‌های بیشتری برای ساخت مسکن اختصاص

دهیم.

قالیباف: اگر مسکن در کشور توسعه پیدا کند، 250 شغل ایجاد می‌کند و ما از این طریق بیکاری را نیز حل کرده‌ایم. مسکن مهر کار خوبی بوده است اما دو اشکال دارد. این کار باید با همین شتاب ادامه پیدا کند اما کیفیت ساخت آن باید بالا برود.

غرضی: هر دولتی که بخواهد بخشی نگاه کند، دچار صدمات دولتهای گذشته می‌شود. بخشی‌نگری باعث فرسودگی و از بین رفتن دولت‌ها می‌شود. اینکه ظرف 100 سال گذشته دولت‌ها فکر کرده‌اند و یک روز آموزش و پرورش، یک روز دانشگاه، روز دیگر مسکن و روز دیگر کار دیگری کرده‌اند، همه یا بخشی از سرمایه ملی را صرف آنجا کرده‌اند و نتوانستند از بقیه سیستم دفاع کنند، به همین خاطر به وضع امروز گرفتار شدند

جلیلی: در بخش مسکن دو تقاضا داریم؛ یکی تقاضای مصرفی است یعنی همان تقاضای واقعی. ما در سال حدود 850 هزار ازدواج داریم و این ازدواج‌ها به مسکن نیاز دارند که باید به این نیاز پاسخ داده شود، به نظر من مسکن مهر پاسخی به این نیاز است، درست است و باید ادامه پیدا کند. اصلاحاتی نیز باید در بافت‌های فرسوده صورت بگیرد و نوسازی انجام بگیرد از تقاضای واقعی هستند اما تقاضای دیگر وجود دارد که ناشی از بورس‌بازی است که از نگاه‌های سوداگرایانه است.

عارف: متأسفانه به دلایلی از جمله بی‌توجهی به تأسیسات زیربنایی و رفاهی و این که طرح مسکن مهر در خارج از شهر اجرا شد و تورمزایی بالایی که داشته نتوانسته پاسخگو به این نیاز باشد. ما برای رفع مشکلات طرح مسکن ماندگار را پیشنهاد دادیم.

حدادعادل: مسکن مهر سوداگری مسکن را کاهش داد اگرچه اشکالاتی هم داشت از جمله این که زیرساخت‌های لازم ایجاد نشد. زندگی در شهر فقط زندگی در خانه نیست و غیر از سرپناه چیزهای دیگری لازم دارد. گاهی به این زیرساخت‌ها و تأسیسات جنبی توجه نشد. سهم بودجه‌ای که دولت در این سال‌ها در تحریم و فشار اقتصادی به مسکن مهر اختصاص داد تناسبی با اوضاع کشور نداشت. به اعتقاد من اولویت با ایجاد مسکن در بافت فرسوده است تا در عین حال مقاوم‌سازی هم تأمین شود.

روحانی: اصل تأمین مسکن ارزان برای جامعه مخصوصاً نسل جوان از برنامه‌های دولت تدبیر و امید است. قیمت مسکن در سال‌های اخیر برای مسکن کلنگی رشد 82 درصدی و برای آپارتمان رشد 52 درصدی داشته است. طرح مسکن مهر هم با مشکلاتی مواجه اگرچه اصل آن کار پسندیده‌ای بود قرار بود 200 هزار واحد در 10 سال ساخته شود اما این میزان به یک و نیم میلیون واحد مسکونی افزایش یافت، با شتابزدگی بدون مطالعه مکان‌یابی صحیح و رعایت اصول فنی و مهندسی که در نتیجه عیوب فراوانی دارد

ولایتی: همانطور که گفته شد، کاری که صورت گرفته، از اساس درست بوده و باید پاسخی به این نیاز مردم به سرپناه داده می‌شد. لکن منحصر کردن این کار به دولت کار درستی نبوده است و باید برای افراد کم‌بضاعت دولت سرمایه‌گذاری می‌کرد که این اقدام دولت پسندیده است. اما از سوی دیگر باید امکانات دیگری با کمک بخش خصوصی در این بخش به وجود می‌آمد.

سؤال چهارم: برنامه دولت شما برای گسترش و اندازه‌گیری عدالت اقتصادی چه خواهد بود؟

حسن روحانی به این پرسش که «171#نگاه، برنامه و شاخص دولت شما برای گسترش و اندازه‌گیری عدالت اقتصادی چه خواهد بود؟» پاسخ داد و دیگر نامزدها، وی را نقد کردند.

روحانی: در شرایط امروز به جای این که تولید داخلی را بیشتر کنیم به واردات روی آورده‌ایم که این بزرگ‌ترین بی‌عدالتی است. عدالت اقتصادی این است که در شرایط فشار دشمن بتوانیم به تولید کمک کنیم، فضا را بهبود ببخشیم و تولید داخلی را بیشتر کنیم و از واردات کم کنیم.

شعارهای سیاسی ما با عملکرد اقتصادی ما سازگار نیست. در شعار سیاسی، شعار مقاومت می‌دهیم اما در عمل در بخش اقتصادی مقاومتی در کار نیست.

نقد صحبت‌های روحانی

جلیلی: ما باید عدالت را مقدم بر پیشرفت اصل بدانیم و اگر توانستیم عدالت را محقق کنیم و به تمام ظرفیت‌های مردم و آحاد کشور فرصت بروز استعدادهایشان را بدهیم، به دنبال آن پیشرفت نیز ایجاد می‌شود. عدالت باید به شکل ساختاری و نهادینه شکل گیرد نه این که با حرکت‌های مقطعی یا در ارتباط با موضوعات مشخص صورت بگیرد.

غرضی: عدالت یعنی اینکه دولت دست خود را از جیب مردم بیرون بیاورد. وقتی که در دولتی ارز کشور یکدفعه به 3500 تومان می‌رسد. این موجب می‌شود که جیب فقرا خالی شود. در راستای تحقق عدالت، باید قیمت پول ملی را تثبیت کنیم.

ولایتی: ما شهروند درجه یک، دو و سه نداریم. هر ایرانی در داخل و خارج از ایران ایرانی است و باید از امکانات کشور بتواند استفاده کند. بدون پیشرفت، عدالت به معنای تقسیم عادلانه فقر است. البته پیشرفت بدون عدالت نیز فاصله طبقاتی را افزایش خواهد داد.

عارف: گسترش عدالت اقتصادی که از شعارهای ماست برای تحقق نیازمند تولید ثروت است. فاصله طبقاتی باید کاهش پیدا کند و متأسفانه خط فقر بالا رفته است. در سال 1383، 29.4 درصد زیر خط فقر بودند که الان به 44 درصد رسیده است.

قالیباف: هر حرفی که از عدالت بزنیم ولی رشد اقتصادی در آن نباشد یک شعار بیشتر نیست. ما هرچقدر به مناطق محروم برسیم ولی رشد اقتصادی نداشته باشیم درست نیست. ما یک عدالت فردی داریم که در آن آحاد ملت طبق قانون اساسی با هر گرایشی که دارند باید از همه فرصتها به طور برابر استفاده کنند. عدالت بعدی عدالت جغرافیا ست یعنی نباید فقط به مرکزیت حکومت برسیم و هرچه از مرکز دور شویم بقیه محروم‌تر شوند. ما باید به کارگران و کشاورزان نیز این فرصت را بدهیم.

حدادعادل: یکی از نمونه‌های تامین عدالت بحث هدفمند کردن یارانه‌هاست. ما می‌بینیم که یک خانواده قبل از اجرای این طرح روزانه چندین لیتر بنزین استفاده می‌کنند ولی یک خانواده فقیر هیچ مقدار بنزینی مصرف نمی‌کرد و هیچ استفاده‌ای از این یارانه‌ای که دولت اختصاص داده بود نمی‌کرد. یکی از اهداف هدفمند کردن یارانه‌ها تامین عدالت بوده و باید تمدید بشود.

رضایی: در طی شش ماه گذشته به بیش از 250 شهرستان سفر کرده‌ام و در بازارها، مزارع و کارخانجات با تمام وجود احساس کردم

با آرمان بزرگي که بیش از 30 سال است از آن حرف می‌زنیم، فاصله داریم. تبعیض، پارتی‌بازی و رشوه در سیستم اداری کشور، قوه قضاییه و تمام ارکان نفوذ کرده و اجازه نمی‌دهد توزیع عادلانه ثروت اتفاق بیفتد، اما چرا این فاصله زیاد است. الان دوران شعار دادن تمام شده و اگر با شعار دادن این مساله حل می‌شد تاکنون باید حل می‌شد. برنامه‌هایی من درباره یارانه سبز، ایجاد پنج میلیون کسب و کار خانگی و ایجاد شغل برای جوانان ناظر بر این است که عملاً عدالت را محقق کنیم.

دفاع روحانی: در برخی بخش‌ها باید قانون اساسی مخصوصاً فصل سوم آن را به خوبی اجرا کنیم. عدالت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی باید هر سه مورد توجه قرار گیرد. در عدالت اجتماعی حمایت از محرومین باید در اولویت باشد، کسانی که حقوق ثابت دارند کارمندان، کارگران مورد توجه قرار گیرند و زنان بیکار نیز نیازمند توجه هستند. نکته مهم در بحث عدالت، تمرکززدایی است. ما باید بار را از دوش تهران برداریم و امکانات و اختیارات بیشتری را به استان‌ها بدهیم.

سؤال پنجم: #171؛ برنامه دولت شما برای مواجهه با کاهش درآمدهای نفتی در اولین سال دولت آینده چیست؟«

غلامعلی حدادعادل در پاسخ به پنجمین پرسش که #171؛ برنامه دولت شما برای مواجهه با کاهش درآمدهای نفتی در اولین سال دولت آینده چیست؟«؛ پاسخ داد و هفت نامزد دیگر، صحبت‌های وی را نقد کردند.

حدادعادل: برای مقابله با آثار ناشی از کاهش درآمدهای نفتی باید در درجه اول به صادرات غیرنفتی توجه کنیم. همچنین کشور ما از نظر کشاورزی امتیازات بالایی دارد، دارای تنوع اقلیمی است لذا می‌توانیم صادرات کشاورزی داشته باشیم. همچنین می‌توانیم از مزایای گردشگری برای تامین ارز به جای کاهش ارز ناشی از نفت استفاده کنیم. ضمن این که اقتصاد مقاومتی از جمله اموری است که می‌تواند کشور را در مساله نفت بیمه کند.

روحانی: یکی از راه‌حل‌هایی که ضروری است در این زمینه اقدام کنیم، این که دست از خام‌فروشی برداریم. در نفت هم می‌توانیم چنین کاری را انجام بدهیم و آن را به صورت فرآوری شده صادر کنیم. باید موانع را برداریم تا مردم با ایجاد پالایشگاه‌ها و صنعت پتروشیمی، نفت را از خام‌فروشی دریاورند. باید موانع صادرات را برداریم تا صادرات غیر نفتی جای نفت جایگزین شود.

عارف: جهت‌گیری کلی دولت ما اقتصاد بدون نفت است. یعنی وابستگی بودجه به نفت باید به صفر برسد. ما باید نفت را یک ثروت ملی بدانیم، ثروتی که مولد و ماندگار باشد. اساساً نگاه ما به نفت این است که باید بتوانیم آن را برای آیندگان هم حفظ کنیم. اما در کوتاه مدت با راه‌حل‌هایی مثل انضباط مالی دولت، می‌توان هزینه‌های دولتی را کاهش داد و با واگذاری سریع وابستگی نفت به دولت را تحدید کرد.

جلیلی: هر چقدر وابستگی به نفت کاهش پیدا کند، این یک فرصت است و به نسبت آن می‌توانیم از دیگر ظرفیت‌ها چه در حوزه نرم‌افزاری و سخت‌افزاری استفاده کنیم. ما مزیت‌های نسبی در دیگر حوزه‌ها هم داریم، از جمله بحث ترانزیت که باید از ظرفیت حداکثری در ارتباط با آن استفاده کنیم و حتی می‌توانیم بیش از درآمد نفت در اینگونه حوزه‌ها درآمدزایی داشته باشیم.

ولایتی: من هم معتقدم که باید از خام‌فروشی جلوگیری کنیم و محصولات فرآیند شده آن را تولید کرده و به فروش برسانیم. از طرف دیگر از ویژگی‌های ترانزیتی که در کشور وجود دارد باید استفاده کنیم. از طرف دیگر باید رابطه‌مان را با دیگر کشورها هم اصلاح کنیم.

قالیباف: ما باید نگاه کنیم که کاهش فروش نفت برای ما یک تهدید است یا فرصت. اگر سوءتدبیر وجود نداشته باشد، یک فرصت است، اما اگر سوءتدبیر باشد، تبدیل به یک تهدید می‌شود. باید هزینه‌هایمان را اولویت‌بندی کنیم.

غرضی: در دولت وفاق هزینه کشور 115 میلیارد دلار، در دولت سازندگی 118 میلیارد دلار و در دولت اصلاحات 128 میلیارد دلار بود و در دولت اخیر درآمد سنگینی حاصل شد که بخش اکثریت آن صرف واردات شد؛ بنابراین آمریکایی‌ها به این نتیجه رسیدند که هزینه کشور حدود 100 میلیارد دلار است و اگر جلو آن را بگیرند، کشور ساقط می‌شود.

رضایی: در حقیقت این یک تهدید است ولی آن را به یک فرصت تبدیل خواهیم کرد. راه حل این تهدید این است که دولت را از اقتصاد بیرون بکشیم و مردم را به طور واقعی درگیر این مسائل بکنیم.

دفاع حداد عادل: ملت ایران بدانند ما می توانیم بدون وابستگی به نفت هم اقتصاد خوبی داشته باشیم. کل واردات ما در سال 91، 53 میلیارد دلار بوده و از این میان 30 میلیارد دلار کالاهای واسطه ای وارد شده که برای اقتصاد کشور مفید است اما هشت میلیارد دلار واردات گروه 9 و 10 که عمدتاً تجملی هستند که اگر ما این هشت میلیارد دلار را حذف کنیم و 15 میلیارد دلار واردات مربوط به سایر کالاها را کاهش دهیم عدم موازنه هم کاهش.

سؤال ششم: #171؛ گام های عملی دولت شما برای تقویت تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی و بهبود فضای کسب و کار چیست؟

محمدباقر قالیباف به ششمین پرسش که #171؛ گام های عملی دولت شما برای تقویت تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی و بهبود فضای کسب و کار چیست؟ پاسخ داد و دیگر نامزدها صحبت های وی را نقد کردند.

قالیباف: برای رونق کار همان گونه که در برنامه هایم به آن اشاره کردم، برنامه دو ساله داریم. در بحث مربوط به تولید بحث سهم تولید (هم صنعت و هم کشاورزی) را از یارانه در اولویت اول قرار می دهیم. نقدینگی را که رهاست، هدایت می کنم و آن را به اولویت مدنظر می برم. سفته بازی را جمع می کنم، از درآمدهای بدون تولید مالیات اخذ می کنم و انضباط بودجه را در دولت مورد توجه قرار می دهیم.

حداد عادل: می توانیم با اصلاحات ساختاری و سیاست گذاری به تولید کمک کنیم. به عنوان نمونه، اقدامی که در مجلس هفتم زمانی که من رئیس مجلس بودم انجام شد. ما روزانه 70 میلیون لیتر مصرف بنزین داشتیم که 40 میلیون در داخل تولید و 30 میلیون آن از خارج از کشور تامین می شد و دشمن طمع کرده بود که ما را در این زمینه تحریم کند اما مجلس هفتم با کار دقیق و سنجیده ای که انجام داد، تهدیدها را به فرصت تبدیل کرد.

جلیلی: بحث من هم این است که ما تولید ملی را مهم بدانیم. در دولت های قبلی این بحث مطرح می شد که زمانی به تولید توجه بکنیم که صرفه اقتصادی وجود داشته باشد، حتی اگر بیاوریم از کالای خارجی که در رقابت با کالای داخلی وجود دارد، حمایت کنیم، امر صحیحی است.

عارف: ثبات در تصمیمات دولتی باید اجرا شود و از کارشناسان زبده استفاده شود. سهم تولید از هدفمند کردن یارانه ها باید پرداخت شود. اگر این سهم 30 درصدی پرداخت شود، رونق در تولید به وجود می آید. در گندم خودکفا شدیم اما در سال 91، 2.6 میلیارد دلار صرف واردات این محصول شد.

روحانی: برای تقویت تولید ملی در گام اول، باید از مصرف محوری به سمت تولید محوری حرکت کنیم. در سال های اخیر مصرف محوری رشد کرده است. خصوصی سازی باید واقعی باشد. آنچه که انجام شد، فقط 13 درصدش واقعی و بقیه آن شبه دولتی بود. رقابت ها باید واقعی باشد، اما الان قدرت هایی هستند که هم ثروت دارند و هم قدرت سیاسی. رقابت کردن با این قدرت ها برای تولید کنندگان سخت است. باید فضای رقابت را ایجاد کنیم به طوری که احساس امنیت اقتصادی وجود داشته باشد.

رضایی: مساله اصلی اقتصاد ملی ما این است که صاحب ندارد و ما باید ساختار دولت را به سمت تولید ملی سوق دهیم و در کنار هر وزارتخانه ای، اتاق فکر ایجاد کنیم. من مجمع عالی اقتصاددانان و ایالت های اقتصادی ایجاد می کنم.

غرضی: تا وقتی هزینه سرمایه بالاست، تولید شکل نمی گیرد. وقتی هزینه سرمایه گذاری 25 درصد باشد، شاهد شکل گیری تولیدی نخواهیم بود، چرا که تولید در دنیا بین پنج تا هفت درصد سود می دهد و وقتی این سود به هشت درصد برسد، رقیب پیدا می کند.

موقعی تولید شکل می‌گیرد که هزینه سرمایه پایین بیاید و این امر در صورتی تحقق پیدا می‌کند که تورم کاهش پیدا کند و وقتی تورم کاهش پیدا کند، تولید هم شکل می‌گیرد.

ولایتی: تولید را باید در دو بخش مورد توجه قرار داد؛ یکی بخش صنعت و دیگری کشاورزی. تولید در بخش صنعت باید کاملاً مردمی شود یعنی کارگاه‌ها و کارخانه‌ها به مردم واگذار شود. در بخش کشاورزی هم تا زمانی که نتوانیم قیمت خرید محصولات کشاورزی را تامین کنیم، مشکل حل نمی‌شود.

دفاع قالیباف: 70 درصد سهم رشد اقتصادی در کشورهای دیگر مربوط به بخش خدمات است و 30 درصد باقیمانده به کشاورزی و صنعت تعلق دارد، اما متأسفانه سهم رشد اقتصادی از طریق خدمات برای کشور ما 45 درصد است. ما می‌توانیم خدمات را به سرعت با توجه به نیروی جوان و نیروی متخصصی که داریم به ویژه در حوزه آبی‌تی افزایش دهیم.

سوال هفتم: گام دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها را چگونه و با چه تدابیری اجرا می‌کنید؟

سعید جلیلی به این پرسش که «گام دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها را چگونه و با چه تدابیری اجرا می‌کنید؟« پاسخ داد و دیگر نامزدها صحبت‌های وی را نقد کردند.

جلیلی: هدفمندی یارانه‌ها امروز یک قانون است و باید به خوبی اجرا شود.

اگر دولت را به یک ماشین تشبیه کنیم هر سیاستی که بگوید این طرف یا آن طرف برو، اما وقتی ماشین راه نیفتد و سرعت لازم را نداشته باشد بهترین قانون هم دچار مشکل می‌شود. حمایت از تولید موضوعی است که مورد وفاق همه است اما این ساختار این ظرفیت را ندارد و سازوکارها خوب تعریف نشده است. مهمترین بحث این است که ساختار دولت باید به گونه‌ای تعریف شود که اولاً خودش برای مردم و اجرای طرح‌های خوب مانع نباشد بلکه تقویت‌کننده و مشوق باشد تا ظرفیت‌های دیگر به کار گرفته شود.

نقدسخنان جلیلی

رضایی: معتقدم که مرحله اول طرح هدفمندی یارانه‌ها به دلیل این که دولت تعهد داده است باید عملی شود ولی در مرحله دوم باید به صورت درآمدی و تولیدی عمل کنیم، بنابراین مرحله دوم هدفمند کردن یارانه‌ها را حتماً انجام خواهیم داد. مسأله دیگری که وجود دارد این است که ساختار دولت کافی نیست و کارکرد و رفتار دولت باید تغییر کند. دولتی باید روی کار بیاید که پول‌آور باشد و بتواند چرخ تولید و ثروت ملی را راه بیندازد.

غرضی: همیشه در دولت‌های مختلف مطرح بوده که یارانه‌ها باید به درستی هدفمند شود. این که در هدفمند کردن یارانه‌ها به جای این که قدرت سیاسی شود، با آسیب مواجه می‌شود به این دلیل است که به جای این که رفتاری‌ها را از مردم کم بکنیم به دلیل عدم کارشناسی، رفتاری‌ها زیاد شده است، بنابراین امروز همه گمان می‌کنند که اگر به سمت پرداخت یارانه‌ها برویم باز این رفتاری‌ها بیشتر می‌شود. وقتی می‌خواهیم که با پرداخت یارانه به کار سیاسی بپردازیم نتیجه‌ای جز این نخواهد داشت.

قالیباف: هدفمندی یارانه‌ها را ادامه می‌دهیم اما در کنار این باید سیاست‌های دیگری برای دهک‌های پایین جامعه در نظر گرفته بشود تا قدرت خرید مردم افزایش یابد. زمانی که بنزین 100 تومان بود، قیمت واقعی آن 700 تومان بود و زمانی که بنزین 700 تومان شد، قیمت واقعی آن 2800 تومان بود. در اینجا حقی از مردم ضایع شد، اما اگر بتوانیم کیفیت تولید را بالا ببریم، به همان میزان هزینه خانوارها کاهش می‌یابد.

حدادعادل: اگر مراد از اجرای مرحله دوم هدفمندی یارانه‌ها این باشد که این 45 هزار تومان تبدیل به 100 هزار تومان یا 5 برابر شود، فکر نمی‌کنم دردی از دردهای مردم درمان شود و این مسأله خود منشأ تورم می‌شود. ممکن است 5 برابر پول فعلی را به مردم

بدهیم اما باید نگاه کنیم که در مرحله اول چه اشکالاتی وجود داشته است و آنها را برطرف کنیم. قرار بود دولت یارانه‌ها را به تناسب دهک‌ها اجرایی کند. که این کار انجام نشد که باید اصلاح شود.

عارف: جهت‌گیری هدفمندی یارانه‌ها برای کاهش فاصله طبقاتی بین فقرا و اغنیا، افزایش تعاون و رفاه اجتماعی بود تا درآمدهای ناشی از آن صرف پیشرفت و تولید شود. متأسفانه به خاطر عملکردی که با آن مواجه هستیم با تورم 30 درصدی روبرویم. ما باید فاز اول هدفمندی یارانه‌ها را کامل اجرا کنیم و سهم تولید از یارانه‌ها را هم که داده نشده بدهیم. بعد از آن با ارزیابی مرحله اول باید توجه بیشتری به اقشار آسیب‌پذیر داشته باشیم و بیمه پایدار را تأمین کنیم.

روحانی: 45 هزار تومان به مردم دادیم اما مردم بیشتر از آن را باید بپردازند. این اصل باید ادامه پیدا کند اما رویکرد اصلی این است که جلو تورم گرفته شود و ترمز تورم متوقف شود. به اعتقاد من یارانه افرادی که دارای حقوق ثابت هستند مثل کارگران و کارمندان باید تقویت شود. پیشنهاد دولت من یارانه کالایی به مردم است و مردم نسبت به تأمین کالاهای اساسی تضمین لازم را داشته باشند.

ولایتی: قانون هدفمند کردن یارانه‌ها قانون مجلس است و باید اجرا شود ولی باید دید که چه زمانی تورم ایجاد می‌شود؟ وقتی که به صورت حساب نشده نقدینگی در جامعه بریزیم و کالا متناسب با آن نباشد این تورم ایجاد می‌شود و باید این روند اصلاح شود.

دفاع جلیلی از خود: ما باید ساختار اقتصادی کشور را درست کنیم و تا ساختار اداری درست نشود، این نقدینگی وجود خواهد داشت. البته نقدینگی‌های زیادی مشابه هدفمند کردن یارانه‌ها در کشور وجود دارد که جمع

نشده‌اند.

هدفمندی یارانه‌ها بر اساس منطق صحیح صورت گرفت و اکنون قانون شده است و نباید به آن دیدگاه سیاسی داشت و باید ادامه پیدا کند مرحله دوم آن نیز باید البته درست اجرا شود، از جمله در بخش حمایت از تولید و کشاورزی و باید ساختار اقتصادی کشور، سازوکار حاکم بر آن را متناسب با این موضوع به پیش ببریم تا جواب

دهد.

سوال هشتم: برنامه عملی دولت شما برای مهار گرانی و تورم چیست؟

علی‌اکبر ولایتی به این پرسش که «#171؛ برنامه عملی دولت شما برای مهار گرانی و تورم چیست؟» پاسخ داد و کاندیداهای دیگر، صحبت‌های وی را نقد کردند.

ولایتی: در سخنان اخیر گفتم که راه کنترل تورم این است که ما به قواعد اقتصادی پایبند باشیم. یکی از فکر عاجل این که دولت از تولید اجناسی که مورد نیاز مردم است حمایت کند. اعتماد مردم را هم باید به آنها برگردانیم. بخشنامه‌هایی که توسط دستگاه‌ها صادر می‌شود، ضرورتی ندارد و معتقدم باید یک متصدی اقتصادی یا یک معاونت اقتصادی وجود داشته باشد که به صنایع یا بخش بازرگانی یا بانک مرکزی رسیدگی کند تا مردم سرگردان نشوند.

نقد صحبت‌های ولایتی

جلیلی: مهم‌ترین بحث این است که به دنبال راه‌حل ساختاری باشیم نه مقطعی، زیرا تورمی که به شکل ساختاری بروز می‌کند، می‌تواند روی زندگی مردم تأثیر بگذارد. در بحث افزایش نقدینگی اگر به موقع مدیریت کنیم و نقدینگی را در مسیر درست قرار دهیم، نتیجه بسیار متفاوت است تا این که بگذاریم نقدینگی در بازار کاذب جولان دهد. نقدینگی در ساختار اداری هم موضوع قابل توجهی است.

رضایی: علت کنترل نشدن این که گرانی و تورم، این است که در 40 سال گذشته، فقط با یک سر این اژدهای پنج سر، مقابله شده و این اژدها خود را از ناحیه دیگر ترمیم کرده است. کسری بودجه دولت، حجم دولت، تحریم‌های اقتصادی، یارانه‌ها و مسکن مهر، 5 مساله‌ای هستند که گرانی را به وجود آورده‌اند. باید فکر اساسی کرد.

قالیباف: اولین کار دولت من این خواهد بود که ثبات ارز را در بازار به وجود بیاورم. دومین کاری که در دولت من انجام می‌گیرد بازبینی در

توزیع کالا و خدمات است و سومین کار نیز ثابت کردن قیمت‌های کالاهای اساسی به ویژه برای صنایع کشاورزی و دهک‌های پایین جامعه است. اصلاح سیاست‌های پولی و مالی در بازار پول و کنترل افزایش نقدینگی از مسائلی است که چنانچه اتفاق بیفتد مردم اعتماد پیدا خواهند کرد.

غرضی: تا زمانی که در دولت‌ها هزینه‌ها و درآمدها یکسان نشود در جامعه تورم را پیش‌رو خواهیم داشت. می‌گویید نقدینگی 500 هزار میلیارد تومان است در حالی که این نقدینگی 700 هزار میلیارد تومان است و 200 هزار میلیارد تومان دیگر توسط بانک‌های خصوصی است که در سالیان اخیر با سفته‌بازی‌ها به وجود آمده‌اند

عارف: تورم یک مشکل حل شده در دنیا است. 160 کشور در دنیا تورم یک رقمی دارند. اما کشور ما جزو معدود کشورهایی است که با 30 درصد تورم، تورم دو رقمی دارد. ما در دولت اصلاحات دستاوردهای خوبی در مهار تورم داشته‌ایم. در سال 76 تورم 13.3 درصد بود که در سال 84 به 10.4 رسید. اگر دولت می‌خواهد تورم را کنترل کند اول باید خودش را کنترل کند.

روحانی: مهم‌ترین مساله آرامش و ثبات به بازار طلا و پول است. مردم دائماً دچار نگرانی هستند که برای تامین کالاهای روزمره خود، که امروز یک قیمت دارد، در روزهای آینده چه قیمتی باید پرداخت کنند. راه حل اصلی رفع موانع تولید است.

حدادعادل: تورم و گرانی موجب می‌شود که ثروتمندان ثروتمندتر و فقرا فقیرتر شوند. به نظر می‌رسد که باید برای مهار تورم دولت در ابتدا مهار شود و سیاست‌ها اصلاح شود، انضباط مالی ایجاد شود و هزینه‌های دولت کنترل شود.

دفاع ولایتی: برای حل این مشکل باید راهکارهای درازمدت، کوتاه مدت و میان مدت در نظر گرفت. بازسازی اعتماد مردم در ارتباط با مسائل اقتصادی می‌تواند در حل مشکلات موثر باشد. از طرف دیگر باید یک تنفس شش ماهه نیز به تولیدکنندگان بدهیم. اکنون بسیاری از کارخانه‌ها خوابیده‌اند و کمتر از میزان ظرفیت خود کار می‌کنند، تحت فشار مالیاتی و یا پرداخت اقساط بانک و تسهیلات خود هستند.